

Ökológiai szemléletű fejlesztési lehetőségek a strandokon

Kaszián Ágota
okl. tájépítésszámőr

Természetmegőrzési Osztály, táj-és természetvédelemi referens

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

www.bfnp.hu bfnp@bfnp.hu

Bakony-Balaton
Geopark

Balatoni Tudástár – Kék Hullám Zászló konferencia
2025. szeptember 17.

Ökológiai szemléletű fejlesztési lehetőségek a strandokon

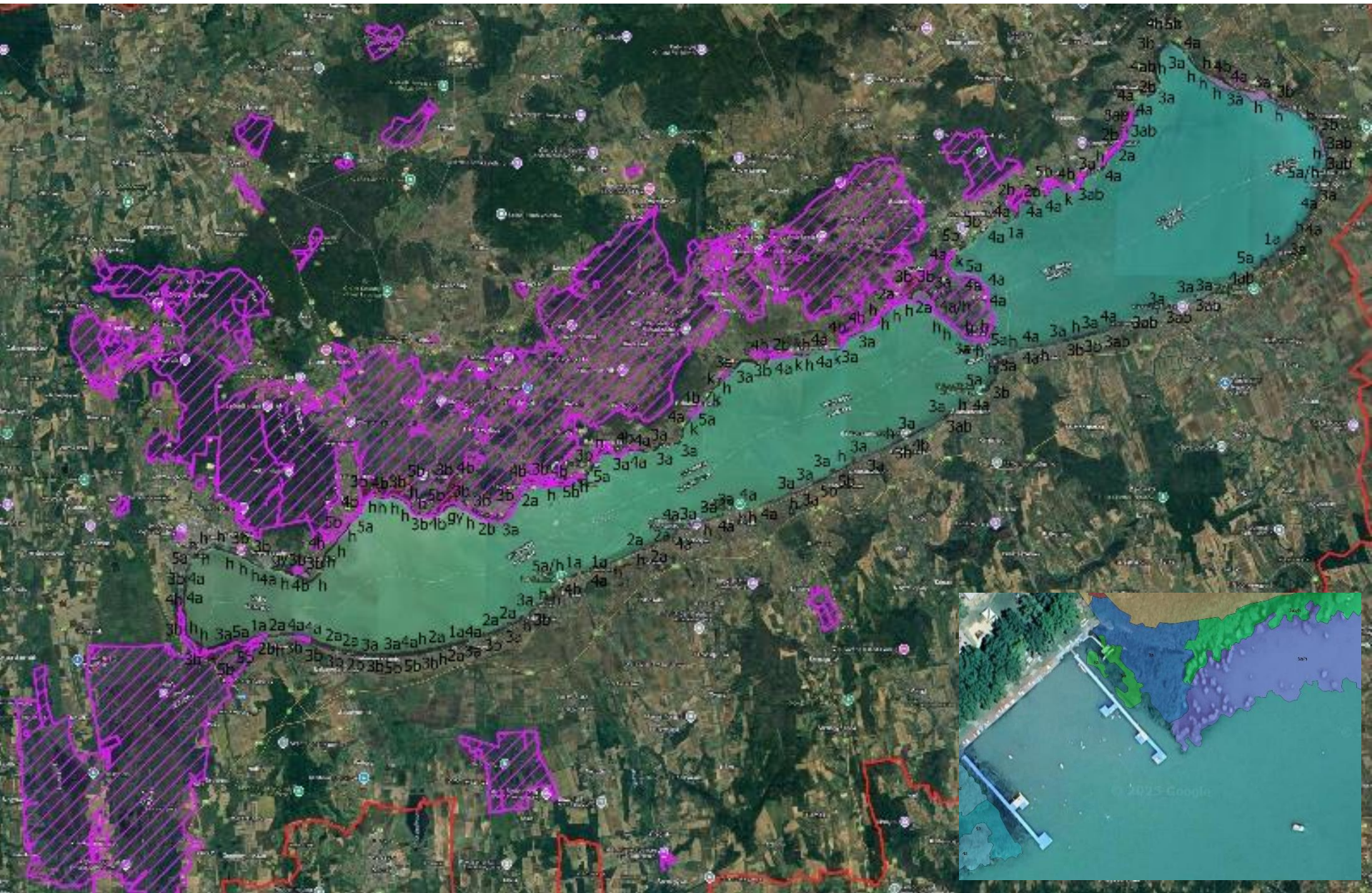
ökológiai szemlélet – harmonikus fejlődés – fenntartható területhasználat

- biodiverzitás védelme – a biológiai sokféleség, az ökoszisztémák hosszú távú fenntarthatóságának elengedhetetlen követelménye...
- úgy törekszik az emberi szükségletek jobb kielégítésére, a jóléti funkciók fenntartására, hogy egyidejűleg a környezeti elem épségét megőrizze és állapotát javítsa...
- az ökológiai szemléletű környezetfejlesztés a természeti, társadalmi értékekre építő jövőalkotás... vízparti zóna sérülékenysége, élőhelyek védelme, ökológiai hálózat, zöldfelületek megtartása...

Balaton-part – madárvédelem – élőhelyvédelem

- A Balaton **nemzetközi jelentőségű vizes élőhely**, **NATURA2000 terület**, ökológiai hálózat magterület övezete
- **Ramsari terület** - biztosítani kell a tavon tartózkodó vízimadarak zavartalanságát,
- októbertől áprilisig tartó időszakban szárcsák, úszú és bukórécék, madarak ezrei vonulnak és telelnek a Balatonon évről évre, 30-70 000 **vonuló/telelő madár területe**,
- tavasztól nyár végéig a **nádasokban költő madárfajok**, a kóborló és a tóra **táplálkozni érkező madarak** színesítik a tó madárvilágát...

Strandok – karbantartás - engedélyeztetés

- **nádaratás/nádvágás** - nád **visszaszorítása, eltávolítása, nádírtás** - kijelölt fürdőhelyen
- A Balaton és a parti zóna nádasainak védelméről, valamint az ezeken folytatott nádgazdálkodás szabályairól szóló **22/1998. (II.13.) Korm.rend.** – **engedélyköteles tevékenység** – Veszprém Vármegyei Kormányhivatal, természetvédelmi hatóság engedélyező – **BfNPI ügyfélként** bevonásra kerül az eljárásba és **szakértői véleményező** nádasok minősítése és osztályba sorolása gazdasági értékük és állapotuk szerint
- I-V. kategória - a, ab, b, c osztály, nádtérkép 5 évente felülvizsgálat – jelenleg folyamatban van a felmérés 2027-re kerül kihirdetésre
- **kőszórások – vízimunka – kotrás – gépi hínár eltávolítás - öntözés** – vízjogi engedélyköteles tevékenység – kezelői hozzájárulás – **BfNPI előzetes egyeztetés** javasolt
- **Mikor? Hogyan? - Vegetációs perióduson kívül (nov.1.-febr. 15.)** 275/2004. (X.8.) Korm.rend (Natura2000)
- **Halak ívási időszakán kívül** 1996. évi LVIII. tv. (Tvt.)

Kék Hullám Zászló – strandminősítés - értékelés

- táj- és természetvédelem, egyedi tájérték, meghatározó tájképi látvány, értékelési szempontok/ külön díjak...
- „zöld béka” – **környezeti nevelés**, érvényesül a természeti környezet megőrzése szempontjából az **ökológiai szemléletű ismeretek közvetítése**, tájékoztató táblák kihelyezése, játszótéri elemek, animátorok, esővízgyűjtés, szelektív hulladékgyűjtés
- „zöld levél” – **zöldfelületi szempontok**, biológiai sokféleség megőrzése, megfelelő növényalkalmazás, élő növények beültetése,
- „zöld fészkek” – **élőhelyvédelmi szempontok**, természetközeli növénytakarás-, nádasállomány figyelembevétele - fészkelő-, búvó-, táplálkozóhely megőrzése, tájhonos fa- és cserjefajok, koros fák jó karbantartása, odúk-fészkek kihelyezése...

Élőhelyvédelemi szempontok

- A különböző fajok a nádason belül a vegetáció mozaikossága, a nád sűrűsége, magassága és az egyes nádszálak átmérőjétől függően „osztják fel” egymás között az általuk használt területet – területet határoló zárt nádasállomány hosszútávú megőrzése!
- bokorfűzes, odvas fák megőrzése – fészkelő, búvó- és táplálkozóhely.....
- denevérodúk, madárodúk kihelyezése, rovarhotel...
- vegetációs időszak betartása...

Zöldfelületi szempontok

- évelő növények alkalmazása – gazdaságos fenntartás, nem igényel intenzív gondozást, virágai hosszú ideig díszítenek, eltérő aspektusban, szárazságtűrő fajok széles választéka...
- magas ágyások, emelt ágyások kialakítása, esőkertek, határoló területrészeken természetközeli növénytakarások megőrzése...jellemző vízparti vegetáció (réti fűzény)
- tájhonos fa- és cserjefajok ültetése (bokorfűzek, hamvasfűz, berkenye, kislevelűhárs...)
- koros fák jókarbantartása, árnyékot adó fák telepítése...
- mulcsozás, fakéreg növénytakarás...rovarszálló kihelyezése...

Környezeti nevelés - környezeti szempontok

- környezeti nevelés, ökológiai szemlélet, tájékoztató táblák kihelyezése, játszótéri elemek, szelektív hulladékgyűjtés...
- madármegfigyelés, tanösvény, madárvárta kialakítása...
- madárgyűűzés, monitoring programok, a vízimadarakat világszerte egy időben (szinkronban szeptembertől- áprilisig) mérik fel, mindig ugyanazon a vizes területeken...

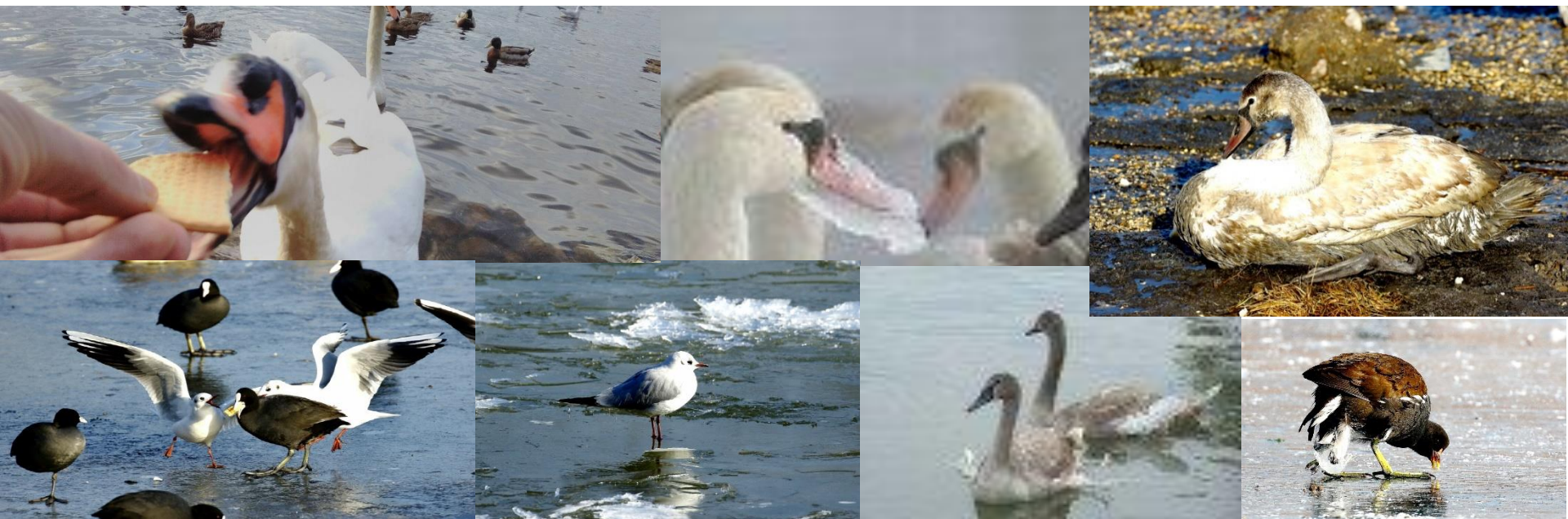
Melyik védett madár a nádasok ragadozó madara? barna réti héja

Magyarországon az összes hüllő és kételtű állatfaj védett! kockás sikló, mocsári teknős

Vízpartokon kémiai szúnyogirtás tilos - árvaszúnyog - molnár fecske

- **Ne etessük a vízimadarakat! Nem verjük le a fecskefészket!**

Ne etessük a vízimadarakat!

- Az egyoldalú kenyér, egyéb értéktelen „táplálék” megbetegíti a madarakat - **”angyalszárnybetegség”**, csont- és tollnövekedési rendellenesség a végeredménye, ami **röpképtelenséget okoz**,
- **kikapcsolja** a téli túléléshez nélkülözhetetlen **vonulási viselkedést**, elkényelmesednek, kiszolgáltatottá válnak,
- növeli a **zsúfoltságot**, a madarak közötti **agressziót** és az ebből is eredő **sérülésveszélyt** – **kapkodnak az élelemért, csipkedik egymást**,
- **A madarak közé dobált ételmaradék szennyezi a környezetet**, rontja a víz minőségét, növeli a vizek terhelését, elmocsarasodását,
- A madarak felkapkodják a szemetet is...

Étterem a vízben
Restaurant in the water

A tő VÉDŐRENSZERE a nádas.
Tisztítsa a vizet, védje a partot az erózió hullámzásától, nyelje el a szennyezőanyagokat. Ott, ahol a szennyezés megelőzése, akár mind fontosabb, mint a rendszert, bonyolult, sokrétű kapcsolattal rendelkező.

Reeds form the PROTECTIVE ZONE of the lake.
They clean the water, protect the shore from strong waves and participate in the nutrient cycle.

Teknős?

vagy béká?

A reptile or an amphibian?

Gyakran halljuk így: teknősbéka. Helyes ez?

Segítünk eldönteni!

It is difficult to decide whether a turtle is a reptile or a lizard or frog. We help you in making a decision!

A kétéltűk és hüllők sok tekintetben hasonlítanak egymásnak:

- gerinces állatok
- változó testhőmérséklet (környezeti függő) • fél állom

An amphibian and reptiles are similar in many ways:

- backbone
- body temperature changes (depending on the environment)
- hibernation during winter time

Melyik állatot sorolnád a hüllők és kétéltűk közé?

Which animal is a reptile and which one is an amphibian?

Szaporodás vízhez kötött

Need water for reproduction

Nedves, mirigyes bőr

Moist, glandular skin

Légzés: tüdő + bőr (bőrlevegő)

Breathing: lungs + skin (skin breathing)

Szaporodás légnyéllyel

Reproduction with soft-shell eggs

Száraz, pikkelyes bőr

Dry skin with scales

Légzés csak tüdővel

Breathing only through lungs

Kétágyú nyelv

Forked tongue

Fejlesztési lehetőségek

A Balaton virágai Flowers at Lake Balaton

Alig ismerjük a növényeket! Talán, mert ők nem ugrálnak, nem breszkálnak, nem szimulíroznak. Most megmutatunk néhányat, amelyekből gyönyörű tájképet lehet alkotni, vagy akár a vízben haboskodik is!

Mocsar, alga vagy hínár?
Algae or pondweed?

A Balaton nyáron, virágzik!
Does Lake Balaton blossom in the summer?

Vízvirágzás a Balatonon
Algal bloom in Lake Balaton

Egy fecske nem csinál nyarat! El tudod képzelni nélkülük?

One swallow does not make a summer!
Can you imagine the summer without them?

FECSEKNAPTÁR SWALLOW CALENDAR

Hogyan segíthetünk?
How can you help?

Minden hármadik Fecske eltűnt! MIÉRT?

Füstifecske
Barn swallow

Partifecske
Semi-palm swallow

Molnárfecske
Common house martin

Miért jó nekünk embereknek?
Why is it good for us, humans?

Fullánkos fenevadak vagy nélkülözhetetlen segítők?

Stingy beasts or vital helpers?

Kik a legfontosabb vadon élő beporozók?
Who are the most important pollinators in the wild?

Barátságos vagy méh?
Wasp or bee?

Hogyan segíthetünk?
How can you help?

VADMÉH
Bee

LEGYEK
Fly

LEPKÉK
Butterfly

BOGARAK
Beetle

DARAZSAK
Wasp

Kecskebarátság
Bee

Háziméh
Bee

Miért jó nekünk embereknek?
Why is it good for us, humans?

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

